

EDUKACJA OBYWATELSKA

KONCEPCJA PRZEDMIOTU

Kontekst nauczania edukacji obywatelskiej

- 3 godziny w cyklu zajęć liceum i technikum > 2h w II klasie i 1h w III klasie
- 2 godziny w cyklu zajęć dla szkoły branżowej I stopnia > 1h w II klasie i 1h w III klasie
- nauczany w klasach II od września 2025
- uprawnienia do nauczania przedmiotu edukacja obywatelska posiadają nauczyciele mający kwalifikacje do nauczania:
 - historii,
 - wiedzy o społeczeństwie.

Edukacja obywatelska a edukacja patriotyczna

EDUKACJA PATRIOTYCZNA
W SZKOLE

EDUKACJA
OBYWATELSKA
W SZKOLE

PRZEDMIOT
EDUKACJA
OBYWATELSKA

Edukacja obywatelska a edukacja patriotyczna

silna tożsamość

**duma z
przynależności do
wspólnoty**

**troska o małą i dużą
ojczyznę**

**poczucie
odpowiedzialności
za wspólnotę**

**otwartość i
szacunek**

empatia

solidarność

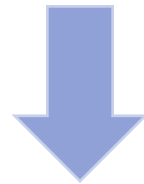
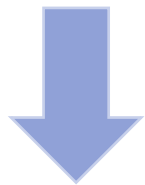
dobro wspólne

PRAKTYCZNY CHARAKTER PRZEDMIOTU

WIEDZA

KOMPETENCJE

SPRAWCZOŚĆ

ZAANGAŻOWANIE OBYWATELSKIE

CELE PRZEDMIOTU

ROZUMIENIE

rozumienie sfery publicznej

rozumienie i poszanowanie wartości i zasad demokracji

ZAINTERESOWANIE

zainteresowanie sferą publiczną i posiadanie własnych opinii

poszanowanie opinii innych

ZAANGAŻOWANIE

zaangażowanie

wpływ na władze publiczne i interakcje państwo-obywatel

CELE PRZEDMIOTU

ROZUMIENIE

[rozumienie sfery publicznej]
rozumie najważniejsze zjawiska i procesy społeczne i polityczne oraz zasady nimi rządzące, **poddaje je samodzielnej analizie i ocenie** wykorzystując także perspektywę historyczną

[rozumienie i poszanowanie wartości i zasad demokracji]
rozumie podstawowe zasady i mechanizmy demokratycznego państwa prawa, w tym prawa człowieka; **odnosi je do codziennych sytuacji życiowych**, poddaje analizie i ocenie

ZAINTERESOWANIE

[zainteresowanie sferą publiczną i posiadanie własnych opinii]
interesuje się wybranymi obszarami rzeczywistości społeczno-politycznej, w oparciu o sprawdzone informacje i wartości, **formułuje i uzasadnia opinie** w sprawach publicznych

[poszanowanie opinii innych]
rozumie i szanuje perspektywę i opinie innych, rozpoznaje kwestie kontrowersyjne lub sporne, z szacunkiem do odmiennych opinii **prezentuje własne zdanie** i w dialogu **poszukuje porozumienia**

ZAANGAŻOWANIE

[zaangażowanie]
identyfikuje problemy społeczne i poszukuje ich rozwiązań, **angażuje się** indywidualnie lub we współpracy z innymi w działania na rzecz dobra wspólnego lub ojczyzny

[wpływ na władze publiczne i interakcje państwo-obywatel]
potrafi załatwiać wybrane sprawy urzędowe i **podejmować działania** w interakcji z państwem; rozumie mechanizmy i formy uczestnictwa obywatelskiego i je **wykorzystuje**

WYRÓŻNIKI PRZEDMIOTU

TRZY RÓWNOWAŻNE ELEMENTY PRZEDMIOTU

**WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI
ZAWARTE W
WYMAGANIACH
SZCZEGÓŁOWYCH**

**DZIAŁANIA
OBYWATELSKIE**

PROJEKT SPOŁECZNY

I.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE DZIAŁY TEMATYCZNE / KRĘGI WSPÓLNOTY

1. Ja i społeczeństwo

2. Szkoła jako wspólnota

3. Społeczność lokalna

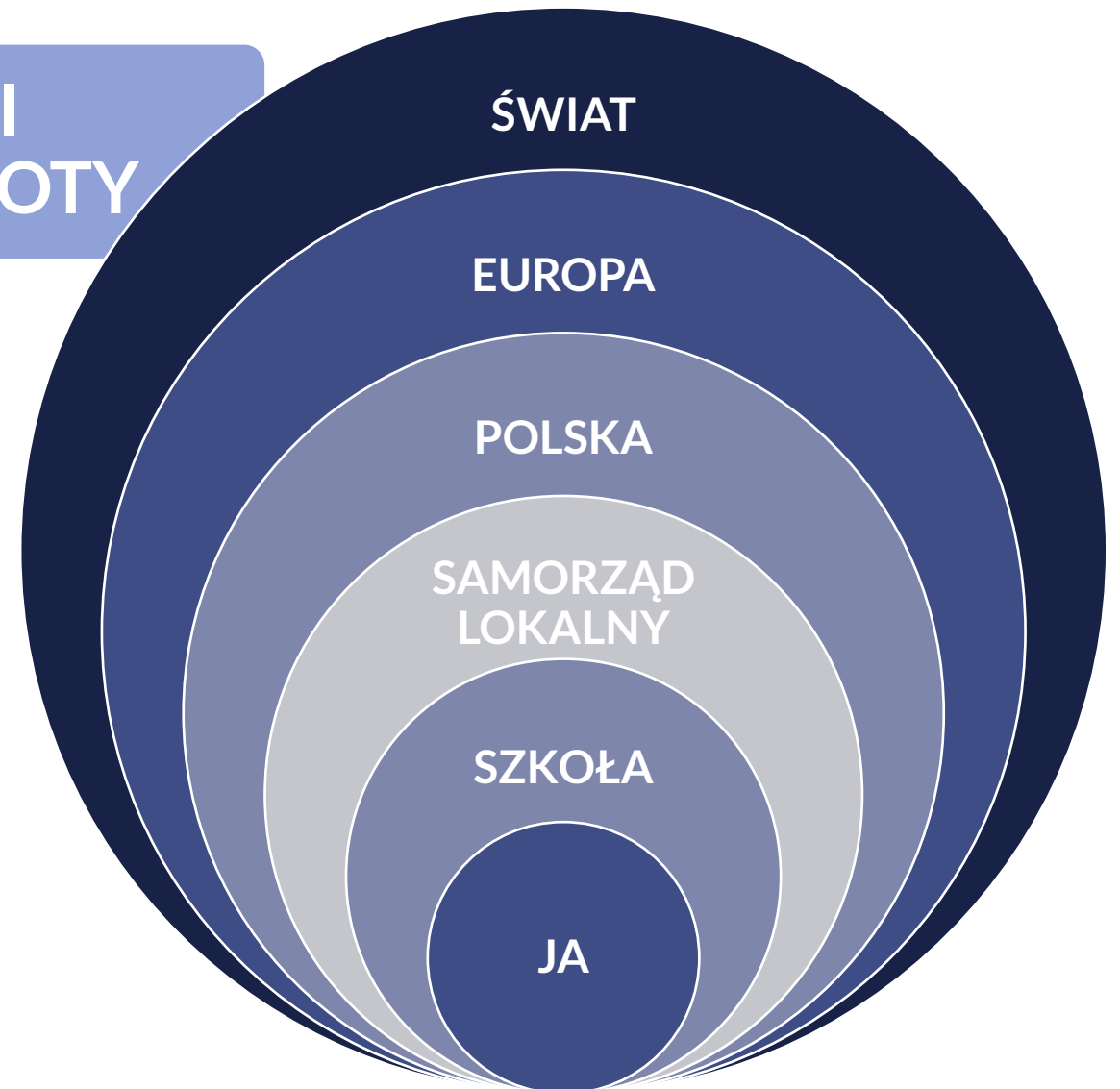
4. Demokracja i prawo

5. Polska – władza, świat polityki i sfera publiczna

6. Polska w Europie

7. Świat globalnych zależności

KRĘGI
WSPÓLNOTY

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE UMIEJĘTNOŚCI

ROZUMIENIE

U1: poszukiwanie, weryfikowanie informacji na tematy społeczne i polityczne

ZAINTERESOWANIE

U2: Określenie własnego zdania na podstawie danych, wartości, potrzeb, jego wyrażanie i uzasadnianie

U3: prowadzenie dialogu z szacunkiem dla innych

ZAANGAŻOWANIE

U4: podejmowanie działań na rzecz rozwiązania wybranych problemów społecznych: identyfikacja i analiza problemów, formułowanie propozycji rozwiązań

U5: wpływanie na władze publiczne

- udział w głosowaniu
- wpływanie poprzez dialog
- wpływanie poprzez protest

U6: załatwianie podstawowych spraw urzędowych i ochrona własnych praw

UMIEJĘTNOŚCI

UMIEJĘTNOŚCI POŁĄCZONE Z CELAMI

EDUKACJA OBYWATELSKA - CELE PRZEDMIOTU I UMIEJĘTNOŚCI

C1: rozumienie sfery publicznej

C2: rozumienie i poszanowanie zasad demokracji

C3: zainteresowanie sferą publiczną i posiadanie własnych opinii

C4: poszanowanie opinii innych

C5: zaangażowanie

C6: wpływ na władze publiczne i interakcje państwo-obywatel

U1: poszukiwanie, weryfikowanie informacji na tematy społeczne i polityczne
[samodzielność myślenia]

U2: określenie własnego zdania, jego wyrażanie i uzasadnianie
[komunikacja]

U3: prowadzenie dialogu z szacunkiem dla innych
[komunikacja]

U4: podejmowanie działań na rzecz rozwiązania problemów społecznych
[rozwiązywanie problemów]

U5: wpływanie na władze publiczne (głosowanie, dialog, protest)
[rozwiązywanie problemów]

U6: załatwianie podstawowych spraw urzędowych i ochrona własnych praw w relacji z państwem

KONSTRUKCJA WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

Korzystając z wyników badań analizuje, co łączy a co dzieli członków społeczeństwa polskiego, identyfikuje, z czego możemy być dumni jako państwo i społeczeństwo, formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję.

POWIĄZANIE Z CELEM OGÓLNYM

Identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie oraz takie które prowadzą do konfliktów i podziałów, stosuje praktyczne metody rozwiązywania konfliktów w grupie.

KOMPONENT WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

Identyfikuje przykłady łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw (w tym poprzez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu).

PRAKTYCZNY CHARAKTER

Na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce, wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa, w miarę możliwości korzysta z nich.

POGŁĘBIENIE WIEDZY Z WOS (SP)

BIEŻĄCE PRZYKŁADY

II. DZIAŁANIA OBYWATELSKIE

DZIAŁANIA OBYWATELSKIE

KAŻDY UCZEŃ REALIZUJE 4 (a w szkole branżowej 3) PRAWDZIWE DZIAŁANIA OBYWATELSKIE

aktywny udział w debacie

wniosek o paszport

spotkanie z radnym

publikacja opinii w mediach

kampania społeczna lub zbiórka

przygotowuje pikietę

wolontariat

obchody rocznicowe

petycja

wniosek do budżetu uczniowskiego

sonda

analiza kampanii lub programu

symulacja obrad lub wyborów

konsultacje społeczne

wywiad ze świadkiem historii

start w szkolnych wyborach

- uczeń sam wybiera 4 z listy szesnastu działań obywatelskich, które chce podjąć w toku 2 lat nauki
- każde z działań powinno dotyczyć innego kręgu wspólnoty (od szkoły, po świat)
- uczeń dokumentuje działania (np. w swoim obywatelskim portfolio)
- nauczyciel udziela uczniowi informacji zwrotnej na temat adekwatności i skuteczności podjętych działań oraz zaangażowania

REKOMENDUJEMY
UWZGLĘDNIENIE
DZIAŁAŃ W OCENIE
KOŃCOWEJ

III. PROJEKT EDUKACYJNY

PROJEKT EDUKACYJNY

KAŻDY UCZEŃ (W GRUPIE 3-5 OSÓB) REALIZUJE MAŁY PROJEKT EDUKACYJNY

W SZKOLE BRANŻOWEJ NIEOBOWIĄZKOWY

PROJEKT BADAWCZY

PROJEKT SPOŁECZNY

- uczniowie wybierają temat projektu i uzgadniają go z nauczycielem
- cel (uzgodniony z nauczycielem), harmonogram, plan działań i prezentacja
- publiczna prezentacja rezultatów
- nauczyciel udziela uczniom informacji zwrotnej obejmującej ich zaangażowanie, skuteczność i adekwatność działań, jakość współpracy oraz indywidualny wkład

REKOMENDUJEMY
UWZGLĘDNIENIE
PROJEKTU W OCENIE
KOŃCOWEJ

ELASTYCZNOŚĆ I WYJŚCIE KU ŚWIATU

ELASTYCZNOŚĆ I AUTONOMIA NAUCZYCIELA I UCZNIA

FAKULTATYWNOŚĆ CZĘŚCI WYMAGAŃ SZCZEGÓŁOWYCH

45 WYMAGAŃ OBOWIĄZKOWYCH + 36 DO WYBORU (wybór min. 7)

ELASTYCZNOŚĆ W DOBORZE PRZYKŁADÓW NA ZAJĘCIA

WYBRANY PROBLEM, WYBRANY RESORT, WYBRANY OBSZAR DZIAŁAŃ

WYBÓR DZIAŁAŃ OBYWATELSKICH

4 LUB 3 Z 16 DZIAŁAŃ

WYBÓR TEMATU PROJEKTU UCZNIOWSKIEGO

DOTYCZY LICEUM / TECHNIKUM

WYJŚCIE DO ŚWIATA

OCENA WIARYGODNOŚCI INFORMACJI, IDENTYFIKOWANIE
MANIPULACJI

PORUSZANIE KWESTII KONTROWERSYJNYCH, DEBATA I DIALOG

WIZYTY W INSTYTUCJACH PUBLICZNYCH

SPOTKANIA ZE ŚWIADKAMI HISTORII I WAŻNYMI OSOBISTOŚCIAMI

PODSUMOWANIE

WYRÓŻNIKI PRZEDMIOTU

- równe znaczenie: wiedzy, kompetencji i sprawczości > trójdzielność przedmiotu
- wszystkie wymagania szczegółowe zawierają komponent praktycznych umiejętności
- obowiązek podjęcia kilku prawdziwych działań obywatelskich
- obowiązek realizacji małego projektu edukacyjnego (liceum i technikum)
- rekomendowane uwzględnienie projektu i działań w ocenie z przedmiotu oraz wykorzystanie portfolio
- fakultatywność części wymagań szczegółowych oraz elastyczność w wypełnianiu ich treścią

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Projekt przygotowali:

Urszula Małek

dr Olga Napiontek

dr Kamil Paździor

Anna Rabiega

Olga Wasilewska

dr Jędrzej Witkowski

dr hab. Łukasz Zamecki

dr hab. Marcin Zaremba